

Ungeråd KBH ønsker rettighedsundervisning i folkeskolen

Rettigheder er fundamentet for vores samfund, og hvad der beskytter os mod diskrimination, vold, overgreb m.m. Derfor er rettigheder en vigtig del af at vokse op og blive et selvstændigt menneske.

En undersøgelse fra UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder viser, at børn i 6.-9. klasse med højt kendskab til deres rettigheder siger markant oftere fra over for rettigheds-krænkelser, end børn med middel eller lavt kendskab til deres rettigheder. I samme undersøgelse fremgår det, at kun 19 % af børn har et højt kendskab til deres rettigheder og hele 20 % har et lavt kendskab¹.

En anden undersøgelse fra Børns Vilkår² viser, at 6 ud af 10 børn i udskolingen ikke kender til børnekonventionen. Den viser også, at næsten hver fjerde elev i 8. klasse har oplevet fysisk vold fra en eller flere forældre, og at mange børn ikke ved hvad de skal gøre, hvis de bliver udsat for rettigheds-krænkelser.

Med denne viden mener Ungerådet ikke, at eleverne på folkeskolerne i København har tilstrækkeligt kendskab til deres rettigheder. Når vi snakker rettigheder, mener vi ikke viden om, at du har ret til mad, drikke, skole etc. Det har man selvfølgelig, men vi snakker om de lidt mere "alvorlige" rettigheder som mange børn ikke har kendskab til. Nogle ved fx. Ikke at de har ret til ikke at bo i et giftigt eller usundt hjem, hvor fysisk eller psykisk vold bliver udøvet. Statistikker viser, at hvert 6. barn oplever eller har oplevet vold i hjemmet³.

Vi er ikke alene i vores observationer, Børns Vilkår siger i et debatindlæg fra 2024 således:

"I dag er rettighedsundervisning i folkeskolen en del af det obligatoriske, men timeløse emne 'Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab'. Men eftersom 6 ud af 10 elever ikke kender Børnekonventionen, tyder noget på, at det ikke bliver prioriteret. Derfor er det i høj grad et politisk ansvar at sikre, at rettigheder bliver gjort obligatorisk i de skemalagte fag i grundskolen. Både som fagligt indhold og som en tilgang, hvor elevernes rettigheder bliver tilgodeset i måden, undervisningen bliver tilrettelagt på. Børnekonventionen bør inkorporeres i hele skolegangen og måden at tænke på. Det er ikke nok med en emneuge eller en enkelt time på skemaet"⁴.

Vi er meget enige i dette debatindlæg. Vi har et ansvar over for os unge, et ansvar der giver os forudsætningerne for at gøre brug af det system vi er så stolte af. Hvordan kan vi forvente, at mishandlingen bliver opdaget, hvis ikke engang børnene ved, at der er noget galt? Hvordan kan vi forvente at de børn ikke gør det samme mod deres egne, hvis de aldrig lærer, at det er forkert? Det er dobbelt moralsk ikke at lære vores unge om deres rettigheder, imens vi snakker om de danske værdier. Vores system giver ikke mening, hvis brugerne ikke ved, hvornår det er nødvendigt.

¹ Kendskab til rettigheder blandt børn i 6.-9. klasse – En analyse af omfang og betydning (2025):

<https://menneskeret.dk/files/media/document/Kendskab%20til%20rettigheder%20blandt%20b%C3%B8rn%20i%206.-9.%20klasse%20-%20En%20analyse%20af%20omfang%20og%20betydning.pdf>

² Børn Vilkår: Dybt alarmerende, at 6 ud af 10 børn IKKE kender Børnekonventionen (2024)

<https://bornsvilkar.dk/nyheder/boern-vilkaar-dybt-alarmerende-at-6-ud-af-10-boern-ikke-kender-boernekonventionen/>

³ Ny handlingsplan: Regeringen vil bekæmpe vold mod børn og vold i hjemmet med 18 initiativer (2025)

<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2025/okt/ny-handlingsplan-regeringen-vil-bekaempe-vold-mod-boern-og-vold-i-hjemmet-med-18-initiativer#:~:text=Det%20svarer%20til%2C%20at%20hvert,%2C%20stofmisbrug>

⁴ Børn Vilkår: Dybt alarmerende, at 6 ud af 10 børn IKKE kender Børnekonventionen (2024):

<https://bornsvilkar.dk/nyheder/boern-vilkaar-dybt-alarmerende-at-6-ud-af-10-boern-ikke-kender-boernekonventionen/>

Derfor mener vi i Ungerådet ikke, at København lever op til FN'S børnekonvention Artikel 42, hvor der står: *“Deltagerstaterne forpligter sig til gennem passende og aktive forholdsregler at gøre principperne og bestemmelserne i Konventionen almindeligt bekendt for både voksne og børn”*⁵.

Forslag:

Derfor foreslår Ungeråd KBH følgende tiltag:

1. Rettighedsundervisning skal være en obligatorisk del af pensum på alle københavnske folkeskoler. Vi forventer at undervisningen bliver implementeret i (2.-9. klasse), men flere ressourcer og mere tid bør sættes af fra (4.-8. klasse).
2. Ungerådet vil gerne foreslå, at undervisningen skal inkludere følgende:
 - Forståelse af hvad et usundt/giftigt hjem er.
 - Hjælpe med at tegne grænser i, hvad der kan være gråzoner og svært at navigere i.
 - Intro til dine rettigheder i de mindre klasser (i de senere klasser en dybere forståelse af hvad de betyder og hvorfor de er vigtige.)
 - Hvad kan du gøre hvis du er i et usundt hjem, hvad er processen, hvad er kommunen overhovedet og hvordan kontakter du dem.
 - Gør det mere klart hvad man helt konkret skal gøre hvis man oplever noget imod ens rettigheder.
 - Hvordan spotter du psykisk/fysisk vold
 - Hvordan ved du om noget der er i en gråzone, krydser en grænse
 - Vi forestiller at en del af undervisningen bliver case/dilemma baseret så eleverne lærer at tage stilling, og har mulighed for at have en personlig refleksion.

Vi har ikke noget krav til mængden af tid, der bliver sat af, men vores mål er at kunne se en klar forskel i de næste analyser fra Institut for menneskerettigheder. Vi foreslår at sætte penge af til at udvikle undervisningsforløb så skoler enten kan købe undervisere udefra eller klæde egne lærere på, men underviserne skal uanset hvad være kvalificerede.

⁵FN's Børnekonvention – Alle børn har rettigheder (2014):https://www.boerneraadet.dk/media/f4wd1u1m/brd_fn_boernekonventionen.pdf